

თავის სადგომში დატოვებს და მას მკურნალი ბანი ვერმიწვევს ექიმობს. გუმინ შუადღისას ტუფილის სულ ათი ავადმყოფი იყო ხოლო ერთი.

ახალი ამბავი

* წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების "მათეზის სკოლაში მოსწავლეობის იქნებინა იკლუბული 1 ენკენისთიდან ამავე თვის 10-მდე.

* ტუფილის რეალურ სასწავლებელში განსამორგებელი ეგზამენები დანიშნულია 23, 24 და 25 აგვისტოს. ხოლო სწავლა დაიწყება 31 აგვისტოს.

* მისაღები ეგზამენები მოხდება 26, 27 და 28 აგვისტოს და დაიწყება ყოველთვის დღის 9 საათზე.

* ქართულ დრამატულ საზოგადოების "მმართველობის გადაწყვეტი, მომავალ სეზონისთვის დრამატულ დასის შედგენა დაავალოს გ. ა. სულხანიშვილს და მეთაურად იგივე ბანი სულხანიშვილი აირჩიოს.

* კვირას, 8 აგვისტოს, ავლბარში, მნაკანას ხილთან, თამაშმოვის წისქვილთან გამართა უფასო საჩაივ ღარიბ ხალხისთვის.

* ორშაბათს, 9 აგვისტოს, ტუფილის სასანიტარო ინსპექტორმა განსინჯა ანანოები და ბევრი მათგანი ძლიერ უსუფთაო აღმოჩნდა. ინსპექტორმა დაავალა პატრონებს, ანაოები სუფთა შეინახეთ და სასანიტარო ეკრძალო ანაოებში სარკების რეცხვა.

* სამშაბათს, 10 აგვისტოს, ტუფილისში, მიხეილის ქუჩაზე, ბნული-

ბგოვის სახლში კუქის ავადმყოფობით გახდა ავად 12 წლის ყმაწვილი სოფ. საჩხერეს მცხოვრები კონსტანტინე მაკუბარაძე. ავადმყოფი მიხეილის სამკურნალოში გაგზავნეს.

* ამ დღებში ტუფილისში ერთს კაცს შემდეგი უბედურება დაემართა. თურმე არა სკოლანი, რომ მათერობის მიერ აკრძალული მტკვარში ბანობა, მაგრამ ტანისმოსი აღარ დაუხვდა და იძულებულ იქნა თავის სახლში ადამის ტანისცემლით წასულიყო.

* ოფიციალურ ცნობებიდან სჩანს, რომ თერგის ოლქში 30 ივლისს ხოლო ერთი ავად გამხდარა 2, გარდაცვლილი 1; ყუბანის ოლქში 22-28 ივლისს ავად გამხდარა 6, გარდაცვლილი 1.

* პოლიციის ბოქაულის მოხსენებით, სოფელ ყვარელში არის გავრცელებული ყვავილი და სოფელ შილდაში სისხა. სხვაგან მთელს მაზრაში მშვიდობიანობა.

* დუშეთის მაზრაში, სოფ. არასეტესა და ჯაგუბინში საქონლის ქარი გაჩენილა.

* ოფიციალურ ცნობებიდან სჩანს, რომ ივლისის დამლევს თელავის მაზრაში ყვავილი ავად გამხდარა 10 კაცი, გარდაცვლილი 3, მორჩენილი 5 და 2 ავად არის.

* დადა ენჯეაო (ტუფილისის მაზრა) 4-ს მარამბოსთვისას 15 აგვისტოს სოფელ წინწყარის ლევის-შობლის ჩაკვლის დღეობაა. აქ იკრიბება დიდძალი ხალხი სოფლებიდან და ქალქებიდან. სხვათა შორის ბევრი ჯიბიერი მოატანს ხოლმე ამ დღეობას და მლოცველი ამწარებენ სიკოცხლეს: სწორედ წირვა-ლოცვის

დროს დაგიტებიან, ზოგი ვითომ კვება, ზოგი კისტის იგრებს, ზოგი მკლავს, ზოგი ფეხსა, ზოგი კარბებს გულზე, ზოგი კადავდ ეცემა და ხალხში მუდამ აღიარება. სოფლებიდან სოციალად მოსულნი-კი ბევრადენ ისე წავედ, რომ საყდარი უფრო ვერ შესდგან იმ ქადაგების შიშით. ამით გამო ბევრი ჩხუბი და თავის მტკრევა მოხდარა. საჭიროა ამ გარემოებას ყურადღება მიაქციოს, ვინც ჯერ არს, რომ სალოცავად მოსულ ხალხს მწუხარება ააცილონ.

* ს. სერია (ქუთაისის მაზრა); 8 აგვისტოს სერის სადგურის ახლო გაქანებულ სახალხო მატარებელიდან № 2 გადმოხტა ღარიბად ჩაცმული კაცი, რომელიც ვადხტომისთანავე გიშვლართა და ხელები გულზე დაკრივდა მკვდარსავე. მგზავრთა შორის დიდი ხმაურობა და აღიარება ასტყდა, წვილ-კვილი და სხვა. ორთქლ-მაგილიც მალე მივიდა სადგურზე. აქედან წავიდნენ რკინის გზის მოხელენი იმ უბედურის საშეგნად, მაგრამ, წარმოიდგინეთ მათი განცდივრება, მისი კვილიც ვერ იპოვეს.

დაარჯამ კალატოხაშილია განაცხადა, მატარებელი ჯერ ხილს არ გასცდენოდა, რომ ის კაცი წარმოვარდა, სიმიღებს მისცა თავი და ისე გარბოდა, რომ ვერ დავიწყეთ.

წმინდი მუხრანელი

(ართვის ოლქი)

III

დაბრუნებული მურღულუნის ბევრს სწველიდნენ თავიანთ წამქეზებელ მოლა-ბოჯებს და სწველიან დღესაც. პირველ გადმობრუნის შემდეგ სხვებიც მოდიოდნენ ნელ-ნელა, მაგრამ მურღული მინც კარიელი იყო. ამ დროს აქირდამ იწყეს იქ გადასახლება და შხა სახლებში დასახლება. რამდენსამე ალაგს ამით მიევი სოფლები და სოფლის მამულები ხალხი და ნამეტურ რუსები ძლიერ რღულულა და აქარელთ დიდი ჩხუბებიცა ჰქონდათ. მურღულუნის ე-

ბნებოდნენ, რომ აქ ეულ სახლებით, ოსმალთა ჩვენები უნდა დაბრუნდნენ. აქარელი ეზნებოდნენ:

— ბიკო! რა მიდილით, ხომ ხედავით, რომ ეს მშენებელი ტყე და დაღლილი თან არ მოვლევდით, არა, რისთვის მიდილით მსალში და თუ წახველით, აქ აბარალს მობრზხართ, სირცხვილი არ არის, თვეე ბლავყები თქვენს! ასე და ამ გვარად ეკამათებოდნენ ესენი ერთმანეთსა და ბოლოს მურღულუნებმა აქარელებს დაუწყეს ყვედრება, რომ ჩვენის გადასახლებას მიზეზი სულ თქვენა ხართო. სულ თქვენ შემოვირინეთ ჩვენი ხოჯა-ბოლები და სულ თქვენის წესიყვილი გვეუბნებოდნენ იგინი, რომ ჩვენ აქედამ გადასახლებულყავით ოსმალეთში და ჩვენი ადგილები თქვენ დაგვიტოლო. თუმცა მურღულში აქა-იქ აქარელებიც დასახლდნენ, მაგრამ მინც დიდი ადგილები დარჩა ცარიელი და დღეს ამ ადგილებზე მთავრობას განზრახვა აქვს, რომა მალე-ნები დასახლოს. ერთ ალავას, ადგილობრივ მცხოვრები ცოტათი შეფიქრებულან. ამის შესახებ ორმა-სამმა შეგნებულმა კაცმა სთქვა, ნეტა ისეთი ხალხი დასახლოს, რომ ჩვენი ნისა მათ ესმოდეთ რამე, ან ჩვენ მათის ენისაო, ჩვენ მარტო უნდა მისი შეუშინდებოთ. ამბობენ, რომ ვითომც რაჟში დიდი სიციწროვე არის ადგილებსაო. რატომ რაჟველები არა სიხოვენ ამ ადგილებს და რატომ იგინი არ დასახლდებიან აქეთ, ჩვენთვისაც კარგი იქნება ეს, რადგანაც მათს ენაზე ვლანარაკით და ორივე ერთმანეთს მინც ვაგაგებინებთ რამესო.

უნდა ითქვას პატრიოსურის სისწორობით, რომ აქ მალაკენბს უგზო-უუკილობის და გაუჩხავის ტუყების გამო საქმარისადა გაუქირდებთ ცხოვრება. გარდა ამისა ოსმალის საზღვარი ძირელ ახლოს არის და ამათზე დავცმა-გაძარცვას ყოველთვის ადვილად ვაგზადვენ ოსმალის ქარაველ მაჰმადიანები, რადგანაც მათ ჩვენი ხალხი და ნამეტურ რუსები ძლიერ ეგავრებთ. იმათებური ქურდებიც-კი სძულთ. ეს, რასაკვირველია, სულ

მოიღობის ჩაგონებით. ყაჩაღობის მოსახლბა აქედ შეუძლებელია, რადგანაც ოსმალის საქართველოს მიერ-ში, მთა-ბარში და ტყეებში, ქონა-ქველსავით ირევა ხალხი. უმეტესი ნაწილი აქედამ გადასულინი არიან და სამშობლოსგან შორს რომ ევლარ წასულან, აქვე საზღვართან დასახლებულან, სამშობლოსთან ახლონი.

ინც-კი ავა ჩვენის საზღვრების მიებს და იქიდან გადახედავს ოსმალის საქართველოს, ის იქ მერღულან მამუხარა სურათებს დინახავს: ახლოდ გაშენებულს პატარა სოფლებს დარბის ხალხს, ტრეტელა ქალებს და ყმაყვილებს, ერთთავად შიშობისაგან შეწყუბებულბის. ოსმალის მთავრობა ამით დახმარებას არ აძლევს. მაშასადამე, ფიქრი აღარ უნდა, რომ ესენი აქეთ მოსულს უტხო ხალხს შიშობად დაეცემინ, უწყალოდ აიკლებენ და აკვების უმალ ოსმალის გადავლენ. რაჟველებს, ანუ ქარაველებს-კი ესენი ისე არ მოეცევიან, რადგანაც ესენი თავიანთ ენის ხალხი.

10 წელიწადი მეტა, რაც მურღულში ორი ქარაველი კაცი სცხოვრობს, თამბაქო მოჰყავთ და ამით არც ერთხელ ერთი ყაჩაღიც არ დასცემიათ.

ბ. კ.

პატალიოჯინი საპარტიმელს მკლავისისა.

(488—1811 წ.)

№ 26. ქ. პატალიოჯინი გიორგი გობინებით, ყანდარელი ზახვ და ვინკვიან მომანტრის ყმანი ხართ. მერე ჩვენ ასე გვეცმის, რომ ზოგნი ერთი წინამძღვრის ურჩებაში ხართ თურმე და რომელიც თქვენგან სამსახურის რიგი არის მომანტრებ და მომანტრის ვამულის მოვიღის და ვაკეთების ვალი რომელიც ვაქვსთ, არც ერთს თურმე არას დასდევთ— არც ზოგნი მუშაობთ და არც არას სხვას თურმე ემსახურებთ. ახლა-კი გვიპატრებია ის თქვენი დანაშაული და თუ ამას იქით კიდევ თქვენგან

მუშავეთ ამ რიგ „პლანზე“ ერთი-ორი წელიწადი და, საკირველია, აქვე ჩამოწვა, ბატონო, ბებენი! დიად, ჩამოწვა და უკან მოვქცე დიდ ძალი შევქეიანი, ჯერ კიდევ ხელუხიებელი ადგილი, რომელმაც საშემადომოდ თავი დადევარა. განა ეს ჩწვილობის (ჩწვილი ხომ უმეტარია) ნაყოფი არ არის?

ჰო, მარალა იმას მოვახსენებდით, ტურნელის მუშაობა ვაგანდო-მეთქი, ქვეც დავაშაბდეთ, კანტორები, საწყობები და სასწორები ვაგმაროთ, საქირო ხალხი დავიყენეთ და ქვის გადახილება დავიწყეთ. მოგზისნებობით, ასეთს წარმოგებს რა წესი და წყობილებაც მოჰკვება თან. ჩვენც, რაღა თქმა უნდა, ხალხის საკითხად დავადგინეთ, დავაგანინეთ დალაფარავად ათის თავის აღება. ე. ი. ვალდებულად ვაგზადეთ ჩავლარა მერქმე, ცხრა ფუთი შავი-ქვი პირით გადავიხილან, ხოლო მეთექვსთად. ეს კიდევ არაფერი. მოსამსახურე ხალხს ერთგულობა ვაკისრებინეთ და „სიციქის“ ვაგვებთ დავაწყობთ. ე. ი., ვალდებულად ვაგზადეთ „მწონაიები“, რომ ფრულად კიდევ ათის თავი

და თუნდა ხუთის თავიც აგლოთ. ეს რა სათავადოა, ბატონო, ეკურული ვერც ამას თხოულობს!.

კიდევ ვერც დასტებით, მეთხებელო, სასამოგნო ამბებით! მაშ კვლავ მოგაკყვებით ხელის-ხელ საფოგანებელ ამბებს. მხედრეთ მე. ყვიროს ხეობაში გზა მიმართება. აი, შორს, შორს რაღაც სულდგმულნი მოჩანან. საკირველია! თქვენ მიღობართ და ისინი-კი იქავე არიან და რაღაცს ჩამქალობენ. დაუხალდოდით და რა წარმოუდგა თქვენს თაღლებს! დიდი საფლობა ტლაობი, ოც ყურე-ბამდე საფულული ოცი, ოცდა ათი შავი-ქვით დატვირთული ცხენები, რომელთაც გულ-ქვადა უტუტა-მუხნებზე პატრონები მათრახებს, მაგრამ არა თუ ცხენების წამოყენება არ ძალ უძოთ, პირიქით, თვითონაც-კი წყლამდე იფლენიან ტლაობს. უჰ, ის რაღა არის?! საბარლონი ამ საწინელს ვიწროებში საფლობა ტლაობიდან ფეხის ამოღების დროს იქით-აქეთ ქანაობისაგან ყირამალა ვასულა საბარლო ტვირთიანი ცხოველი მდ. ყვიროლაში და თან გადაუტრია თავისი პატრონიც, რომ

მელიც, საუბედუროდ, მდინარის მხარეს მისდევდა ცხენს! ცხენი ივე გრდა უსულად მდინარის ნაპირზე, ხოლო ათი-თხუთმეტის საყენის სიმაღლიდან გადახიზლო-გადაკუწულ ადამიანს თავს დასდგომიან მისი ამხანაგები.

რა გაუქირდა ხალხს ისეთი, რომ ასეთ უგზობობის დროსაც-კი ეხილებას შავ-ქვასოა, —ამას ნუ მეთხობთ. ხალხს ვასაქირებ ბებერი აქვს. უმჯობესი იქნება იკითხოთ გზის უფარგისობის მიზეზი. ხსენებული გზა საზოგადოა: იგი აერთიანებს. საჩხერესა და. შესატფონთან. საზოგადო გზას, რასაკვირველია, მთავრობა უნდა აკეთებინებდეს. კარგი, მოვარობამ არ მიაქცია ჯეროვანი უფარვლებმა, მაგრამ მის შემდეგ, რაც ეს გზა მიუცილებელ საქიროდ შექმნა ასეთის დიდს წარმოებისთვის, როგორც არის შავი ქვის წარმოება, თვით მწარმოებლებს რად არ მოუვიდოთ ქუეში ამ გზის შექმნაზე, გზატკეცილად გარდაქმნა თითოეული თავი მწარმოებელთაგანი შავი-ქვისა წელიწადში ორთა შუა რიცხვით იგებს წმინდად 60,000—170,000 მანათამდე, ამათი

რიცხვი ხუთი-ექვსია. ახლა კიდევ მიიღებ მხედველობაში მთავრობის წერილობრივ მწარმოებელში, რომელიც წელიწადში მოგება თითოზედ შეადგენს 1,500 მანათიდან მოკლებული, ვიღრე 20,000 მანათამდე. ნუ თუ ამით გაუქირდებოდათ 35—40 ვერსის მანძილზე გზის ვაკეთება? განა მათთავის სასარგებლო არ იქნებოდა ესა? ესეც ჩვენის სინორჩეს ნაყოფი—სხვა არაფერი.

რაღა ბებერი ვაგავრქელოთ, ჯერ ის ვარებოება, რომ ჩვენ არ ვუკვყვთ-მთა-მანდის ინერტობით, ინერტობა-ნოლოგები, და მეურნეები რომ სხვას ყველას თუნდა თავი დავანებოთ, აღებმ ცემობაში ჩვენი საზოგადოება უსუსური, ჩწვილია. ასეთი სიმდიდრე, როგორც არის შავი ქვის მამოყენებელი და იძულებული გამხდაროთ საზღვარი გარეთლებს ანუ ველოთ დიდი ხეყენა-მუდარა. მე-რე მთ-მიერი დამუშავებული და ჩვენ-შეუ მემოტანილი იძულებული ვართ ჩვენე ვიყილოთ მამასისხლად. ესეც ჩწვილობის ნაყოფია.

დიად, ჩვენი საზოგადოება ჩწვი-

ლია. მაგრამ, ესეც არის, ჩწვილი ხომ იზრდება, ფეხს იღამს, ტრტის სწავლობს. ჩვენს საზოგადოებაშიც ასეთი ნიშნებია, იქ ჰხედეთ ამხანაგობას არჩებენ, აქ ჰხედეთ ფულს არაოვერე სვეკლომქმელა და სიერა აზრით და სხვა. თუმცა ვიცით, რომ ეს პირველი ნაბიჯია, დასაწყისია საქმისა, მაგრამ ჩვენ მინც იმედი გვევალება, ბოლბა გვშორდება უელიდამ. ამ ბოლოს დროს, სხვათა შორის, შავის-ქვის წარმოებასაც-კი მიიქცია ჩვენმა საზოგადოებამ ჯეროვანი ყურადღება. ერთი წელიწადია მას აქედ, რაც ჩვეს საზოგადოებაში აზრი ტრანსლანდა შავის-ქვის მწარმოებელთა ამხანაგობის დაარკების შესახებ. ახლა-კი ამ აზრის განხორციელებასაც შეუდგნენ. ამას წინადა, როგორც ვიცით, ქ. ქუთაისში კრებაც იყო ამ საზოგადოების ანუ ამხანაგობის დაარკების თამაშზე.

მოთავინი საქმისა თითქმის სულ გარეშე კაცნი არიან, რომელთაც შავის-ქვის წარმოებაში მონაწილეობა არა აქვთ.

თავი და თავი აზრი ამხანაგობის

ნაკლებობა და წინამძღვრის სიტყვის გაუმჯობესობა შეიტყუებოდა თქვენი და კარგად არ ემსახურებოდა მოსახლეობას და წინამძღვრის კონსტანტინე და მონასტრის მისი სიმაღლის ბატონის მამის ჩენის თავს ვფიცავ, რომ ავად მოგვეყვარებოდა და კიდევ ვარდობდებოდა. დაჯერებულ იყავი როგორც კი რიგი იყოს, ისე ერთგულად და უნაკლებად მსახურეთ ამ მონასტრის, თორემ მას უკან შეიტყუებო, რაც თქვენ მოგივით, თუ ერთგულად და კარგად არ ემსახურებით; და მონასტრის ყმა თარხანი არავინ არ იქნება, ერთის კაცის მეტი, ვინც თმ მონასტრის ყმის მოხელე იქნება, თარხანი ის უნდა იყოს, სხვა არავინ იქნება და არა თუნდა იყოს თარხანი? ბატონის გავლენა არა გთხოვებოდათ-რა ერთის ფულისა, ეგების წელიწადში ერთხელ ძველი მითრით ბატონს, სხვა ხომ არა გთხოვებოდათ? ამისთვის ხართ ბატონისადრ ასე გახატებული, რომ მონასტრის უნდა მსახუროთ. აპრილის 6, ქარიანიკონსა უოა—1783 წ. ეგების ათასი ერთხელ ან ბატონი მომხანდეს მანდეთ და ან ბატონის შვილებმა გამოიარონ და ერთი ორი პირად და ერთი თუენი ოცინო ან პირათეთ და ან არა. სხვა არა გთხოვებოდათ-რა, ლაშქარში არ გამოიღობათ და სხვა ბევრა არა გაძვირება ბატონის! ამა არა მასხებს მოგვეცემთ, რომ მონასტრისკ არ ემსახურებთ? ამიტომ არის გთხოვთ ბატონი და გახატებული იმისთვის ხართ, რომ მონასტრის უნდა ემსახუროთ, თორემ თუ არცარას ბატონს ემსახურებით, არცარას მკვეთას გამოიღობათ, მაშ რანი იქნებით, რომ მონასტრისკ არ ემსახურებთ? **მეფის მეტოქეობა**

წერილი ამაგი

ველეზერ უველეა გზითა მიუღეს კეობაში არის „Acta populi diurna“. ეს გზითა გამოდიოდა ქ. რომში 168 წ. ქრისტიანებისთვის. ამა გზითა იწერებოდა უოველ-დათური ამაგები და შეხებულები. ამა მკვლავთად ერთ ნომერში, რომელიც აქამოდ შეესაყვება, რა ამაგები სწორად: „29 მარტი“.

გონსუღმა დაიწყო მად დაეს სასულ-მყოფო საქმება განხილავდა. მიუღ დაეს სქება-ქუხილი არ შეიწყდა. მესხა დავის პუღას ზარდგ უღ მესხს. ანსუის ბორცვის მისხლად სამაიტრიაში „დავია“, მსხუბა მისხდა და მიუტანა დასტრეს. მოსამართლე ტიტანიკმა მიუსვა ეს-სუბეს ურამი, რადგანც პოლიციის გუნ-სინკუვლად ჰუღდეს ხორცს. ეს ურამი სამოღველეს სასუგანდ გადაიღო. სიდავდ წარაიღო მესხა გაქვც და დახდა მადი თუ-ელი გაყოფა. მადგარმა შეიპურა, და მუ-ტორ ფონტრეუმა გააუწყობა, წამსვე დაუბრუნეს ეს ფული პატრონებს. ავა-სეთის მოთვე დენსიფონსი, რომელიც შეიპურა ლეკტ ნეპეს, დღეს ვარის ავეს. კანონების ფლოტო დაეს შეს-სინკუვლად და მისხლად. „რო-გორც სხადო, თათქის ანაჟიანთი გან-სიხებამა არის ესხანდელ გზითა მის-სხად ამაგები და მისხლად. „

— ამის წინად გაქვცდა მოსხენი-ელი, რომ ორდეთის გუნდებში მიუ-სე განხილავდა. დღესვე კერა მიუხერს-რა ამ სისხლად მესხს, თუ მდართა რა-ხმა ვარდ გაქვცავენ. კუფეს სულ 10 გვი დაუშვა. სოთვე კერსი-გაში, ზეოთ-შეოში, მისხლად და, ბუ-ტირგაში, კორატინაში, სასხენაში, გა-მესხაში და სხ. ამ ათადან სამი ასე იყო დაქვცული, რომ კარდაიგება, შეიღო-გო მდოერ და მუგუღა. საკვირ-ველად, რომ თითქმის მსოფლიად დაქვ-ცეს ტერესა ეს მხევი. მიუპარება, ეგე-მა უღდა და შიე ქონობაში სუგება. თავის ქალს ავგაბისეს, მერე დაქვ-ცეს და თუ შეუტეს, მასხევე თავს განახლებს. სოთვე ერთი თოვეა, რაც ამ ეგუფის დასადგენს, უს-ფრდებან და მანდ კერა გაუწყეს-რა. ამბოერ, კვად მაგესოს.

— ანგაღასი დადოფის სასახლე-ში შეიპურა ბაღა, სადაც ერთი შეს-

ნაშევი გზის სდას. ეს გზის 1763 წელს არის დაწვრილი ინგლისის გამო-ხილად მესხის დაწვრილი ბარჯის მი-გრ უოვა რაჟ ამ განას 33—35 მიტრ-ის იქნება. წელს ამ გზის 1,200 უმე-ტის დიდა უშუალებული მტრების ბა-შევის უმრბინა.

— ნიოთა სურდათ ქ. მუნდენი შე-რეთიანთ რანის გზით ნემქმარას. ამა, ამ მუნდენის უფროსი წინა დუღად ამ განსახლებას, რადგანც ჩინელ დას-ტროლოგებს სატყუით ქ. მუნდენის ერთ-ლი დიდა ეგმაი წესს ქალქის გარ-ს შემოსავლად. ეს ეგმაი იღეს ამ სიმა-გრეს განსახლებას და თუ რანის ტანს გაუყვანენ, ეგმაი უფრეულად გადსწავლეს და დაიღუპებოდა, ბუნდენის უფროსი სიგეგმა სასუგარი არ იქნებოდა თუ სქემში არ გარეუღყო მისთვის ვეცე-ვაროდა და-ხენ-ტანგა, რომელმაც მძათ დათანხმ შეხენის უფროსი.

ს. სურბოი.

გასართობი

დაბა და სოფელი

ბაქო: არ გვიცით, ღმერთმახა, რა უფროსი წესის წესად წავსაძა და და გახატეს, წესად წავსაძა რადგან მანქანების სქემდებენ; გაიმტრებენ, ეს წესად მდოერ ვარდაი, წეს წესად. სა-სუ სოთაში. შეხელები, და მიუღ-ცე წესად მდოერად მსხობა მოდის. ქალქმა გადსწავლეს: თუ მართად და მართად მიდის წესად არ ვარც სასი-სხლად, ცრესხის მსახურება და ქვეყნის მოსახლეს ხომ გამოდგება. ვარც და მართოსანი. მერე სადმის რადა სეს? სუ თუ წესად გადსწავლეს გზითი წესად? ეს ხომ ბაქოს საძქოს სისას-სა სქემსა.

გადეკ ბაქო: ვერ წარმოადგენთ, როგორც გაუფხის, რომ ტფილისს და ფთოში უფო სოფელს და ჩემ-გი ვერ არ გადიდებთ. მართადა, ამის წინად რამდენიმე გვიცა ვარც აუად რამდენიმე მდოერ ანაშახის წესად განსახლებას, მაგრამ განს ეს განს? შარხან მდოერ გასახლებული თავი და სუ თუ წესად შე-რდებოდა და სოფლის შესაფერის მს-ხინამდამას არ გაუწყნო? არა, უნდა გე-

ცანეთ, რომ არ შეერხებო და ღვთის წინაშე ვსდებოთ კადრ. მუნდენის ნაგებობა ვარც. სახორცები სოფელად არა. დამაღა ხიდა მრავლად იყო-რა. წესად ხომ მუნდენის შეხენი-რა. დარბაზთის არც სხად ვარც წესად არც სსადილა. ან რა სარაბა? თუ დამაღ ხარ, დარბაზ უნდა იღს-ვრო!

???

წერილი რედაქციის მიხადი

I

უმაღლესად ვთხოვთ თქვენს გზითს სასახლებით ნება მიბოძოთ მდ-ლობა გამოუყვანო მათ ბრძენებას გან-გან. ერთსათვის და. თ. ვარ-და მ. ერთსათვის, რომელიც გუჩინის სასახლა წინა-სახლად, რომელიც არა ერთში არსებობს, შესწავლის თათო თუ-მანი. ეს ფული, როგორც სხვა უფად წამ-მდოერ უფროსად-სულ 240 მან, 39 გან. ვარდაც ბაღიანთა ვარც, ისილოერ რამეული

II

ჩემდამი ბრძენებელს სოფლის ერთ უფად-მამო და უმტრობა, სი-ჭარის შევადეს შექვანეს. თ. ვარ-და მან, ერთსათვის 7 მან, წინამძღვრია გუ-რის ათასწი წითლის მდოერის მოსსე-რის არხინანდრია წესად 5 მან, (სათო შექვანეს უფად წესად და ვ-თქვა, სხად სასახლებულად დაწვრ-ბოლოდ) მდ. მდ. სოფლისტრა სე-ნადე 3 მან, (უფად წესად და ვ-თქვა), მდ. დუგა რამეული 1 მ. ქვე-სახლად 1 მ. ისეთვე რამეული 1 მან. ნება მიბოძოთ ბატონებულ და მს-რეული თუკითადა მდოერად გამოუ-სხლად თქვენის გზითს სასახლებით, სურების სასოფლო სოფლის მსახლე-ბული

ის. რამეული

მკურნალებს მკიერ აზიაში, რათა დღეობდეს გამოსცადონ, რამდენ-და სასარგებლო მკურნალ Ferula gumulsa ბოლოსი წმალად. ეს მკურნალ ხარის თურქეთშია და ისეთი თვისება აქვს, რომ კარგად არჩენს ხელ-ფეხის კრუნჩხვას.

პანიში. რსულთიკლოთა გავე-თები ამბოერ, რომ არჩვენებულ რსულთიკლოთმა გიმარჯვეს, ხო-ლო კონსერვატორები დამარცხ-დნენო. სოფრანეთში, ამბოერ „Te-mpis“, დამტკიცა, რომ მას სურს მძლიერი და პირუთენეული მთავრობა და ზომიერი პოლიტიკა.

იტალიის გორმა ვანუცხადა მი-ნისტრ პრეზიდენტს, ძლიერა ესწუ-ხვარ, რომ რომსა და მესინში მინი-ფესტაციები მოხლო და თანაც დასინდა, რომის პრეფექტო უკვი დათხოვნილი სამსახურადანაო. ლი-უბო თვის მხრივ განაცხადა, სა-ფრანგეთის მთავრობა ძლიერა სწებს იმის გამო, რომ ვე მორტო უწესობა მოხლო და სიქვა, დამწავნი იტა-ლიელები იყვნენ; დასარულ დიუ-პლომ დასინდა, ვე-მორტის მერი სასა-ხურდგან იქნა დათხოვნილიო.

ლიწლი. გლანტონმა გუშინ

წერეთრუგის ბირჯი, 3 აგვისტო

წესი	მან.	მან.	მან.
წესი	154 1/2	155 1/2	—
წესი	—	—	241 1/2
წესი	—	—	226 1/2
წესი	194 1/2	—	—
წესი	101 1/2	—	—
წესი	—	—	100 1/2
წესი	101 1/2	—	—
წესი	—	—	100 1/2
წესი	—	—	88 1/2

დაარსების არის მემამულეთა ამ მწარმოებელთა შეზამანებით ფეხი და მოაკიდებინოს შვიის-ქვის წარმო-ებაში უქვლი ვაჭრის, რომლებიც მოლიან აქ და მეტოქეობას უწვევენ ჩვენებურ მწარმოებლებს. თუ-კი სი-სრულეთი მოვლიდ ვანზახულ ამხა-ნაგობის სქემი, მაშინ მართლაც და ფრთხილ შეიკვეთება უქვლი ვაჭ-რებს. მემამულე, როგორც წვერი ამხანაგობის, უქვლი ვაჭრის ვე-ლარ მისცემს იჯარით სამუშაოდ შე-კვიან ადგოს; მწარმოებელი ვაჭრე-ვქვას არ მიჰყიდის იმით. ეს ყვე-ლი ფეხი შესაძლებელია, თუ-კი შეს-ლდა ამხანაგობა, მაგრამ ახლა საკით-ხავი ეს არის, შეუძლიანთ ამ საქმის მოთავითა ყველა მემამულეების ამ მწარმოებელის შეთანხმება, შეზამა-ნაგება? ეკვი არ არის, რომ ამ საქ-მის წესიერად დაფუძნება დიდ სო-მას, გამოკიდობას და გამჭვირვალის მოითხოვს. ჩვენის ფიქრით, თავი მწარმოებლები, რომლებსაც პირდა-პირ სახლვარ ვაჭრეთელ ვარდებთან აქვთ საქმე დაქვრილი, ამ ამხანაგო-ბაში მონაწილეობას არ მიიღებენ. იმათ-მეორე მონაწილეობის მიღება არც

მიუკლებლად საჭიროა. ამხანაგო-ბის დაარსებას აქვს დიდი მნიშვნე-ლობა იმ მემამულეთათვის, რომელ-ბაში თვითონ არ აწარმოებენ შე-კვას, იჯარით აძლევენ ადგილს და ვაჭრდენ იმ მწარმოებელთათვის, რომლებიც იძულებულნი არიან აქ-ვე გამოიყონ ქვა სენობით და ფუ-ლოთობით და ამასთანვე არ შეუ-ძლიან საქმის ხეობიანად წარმო-ება ულარობის გამო. ამხანაგობას, რასაც ვიცვავთ, სახლვარ ვაჭრეთელ ვარდებთან უნდა ჰქონდეს საქმე და-ქვრილი, რომ მოხებთია, რალა თქმა უნდა, მეტი არსებობდა ექმ-ნებთა წვერთ, ვიდრე ახლა აქვთ.

ჯერ ის არ არის გამოარკვეული, თუ რა ვაჭარ საზოგადოება ანუ ამ-ხანაგობა უნდა შესდგეს, რა წესდ-ებთა და სხვა. ამის გამოსკვლევად და შესამუშავებლად კომისია არის დანიშნული. ჩვენის ფიქრით საექი-ონერო საზოგადოების შედგენას უნ-და ეკლდენ მოთვენი, მაგრამ რად-გან ამისთანა საზოგადოების დამტკი-ობას დიდი დრო და ხარჯი ეკვირ-ვება, ამისათვის ჯერ-ჯერობით უნდა შევიდინოთ შინაურული ამხანაგობა

და ამ თავითვე ამ ამხანაგობის სა-ექიონერო საზოგადოებად გადაკ-ეთებას ეკლდენ.

ჩვენ ახლა ვიცარადლოთ, თუ რამ-დენი წლიური წარმოება ექნება მო-მავლ ამხანაგობას და რამდენ მო-მავლს მოიტანს. ამ ვარაუდისათვის ავიღოთ ვითარება და ციფრებით დღე-ვანდელის წარმოებისა. სახლვარ-ვა-ჭრედ ახლა ათი მილიონი ფუთი შე-რისქვის მოთხოვნილება წლიური ჩვენის მხრიდან. ესთქვით, რკინის გზის წმდგაც ამოღენ იქნება. ესთქვით, თავი მწარმოებლებმა ამ ამხანაგობაში მონაწილეობის მიღება არ ისურვეს. ამ შემთხვევაში ამ-ხანაგობას ხვდება წილად ოთხი, ოთხ-სამეგრე მილიონი ფუთის შა-ხლვარის სახლვარ-ვაჭრედ ვაგხან-წელიწადში. მილიონი ფუთი ქვა, სახლვარ ვაჭრედ ვაჭრეთელ იძლევა ამოღენ იქნება, მაგრამ რად-გან ამისთანა საზოგადოების დამტკი-ობას დიდი დრო და ხარჯი ეკვირ-ვება, ამისათვის ჯერ-ჯერობით უნდა შევიდინოთ შინაურული ამხანაგობა

კარგი და ბატონისანი. ესთქვით, შე-

სხვა ამხანაგობა, რომელსაც წელი-წადში 250—260 ათასი მანათი აქვს. მერე რა გამოვა აქედან? ვის რა შეემატება ამით? ვაღიღრებოდა ამხა-ნაგობის წვერნი და სხვა არაფერი! მაგამ, ერთი მიბრძანეთ? ვაღიღ-რებან ვინ დასდეს; ვინ შესტრფის? იმათი ვაღიღრებოთ ჩვენ ბელ-უ-ღმართ მწარმოებ ხალხს რა შეე-მატება, რა მიუცხობა? არაფე-რი ვარა და იმისა, რომ მისის შრომის ფასი შეტკივდება, რომ თავის ვაღიღრებულ მეზობელს თე-ლოში პირდაპირ ვეღარ შეხვდება. შემწავლია, რომ როცა ერთის და იმა-ც საგნის მწარმოებელთა რიცხვი ბე-ვერია, მაშინ მუშის ხელ-ფასი თამაშობს: ხან, აიფეხ ხან დაიფეხს და ერთს კალა-პოტში იშვითად ჩაიჭრება. ეს არის დამოკიდებული მწარმოებელთა შო-რის მეტოქეობის, ჯიბრის ვაღიღრე-ბის და შესტკებზე. ხლო ველო მწარმოებელთა და მემამულეთა შე-ერთება მონაპოლის დაშვლებს, მე-შის შრომას გათავებს.

საზოგადო საქმის მოწყობა და ვე-მოვარება შეგნებულ კაცს მის-თვის უხარია, რომ ამით ჩვენს

საზოგადოებას მკიერადენი რამ უნ-და შეემატოს, რომ საზოგადოებუ-რმა ცხოვრებამ წინ წასდგას ბიჯი. ჩვენ ეკვი არა ვგვქვს, სხენებურ ამხანაგობის შედგენის მოთვენი წეს-ლებაში იმ მუხლსაც შეიტანენ, რომ-ლის ძალით მოგების რამდენიმე ნაასლი საზოგადო საქმეს მოხმა-რდეს. თუ მეტი დაეზარებოთ, ჩვენის ფიქრით, 1/3, მოგებისა მინც უნდა გადასდენ ასეთის დასქის თვის. ეს 1/3, ნავარაუდესი ან-გარიშის მიხედვით, შეადგენს 840—850 მანათს. ამ ფულით შესაძლებე-ლია, წლიურად ერთ სასოფლო სკო-ლისად შენახვა. აწინდელს ჩვენს მდომარეობაში ასეთის შემწევების აღმოჩენაც კარგია. იმ შემთხვევაში, თუ თავი მწარმოებლები მონაწი-ლეობას მიიღებენ ამ ამხანაგობაში, რასაც ვიცვავთ, მეტი მოგება და-არჩება ამხანაგობას და უფრო ღირ-კვლის დაწვევაც შეეძლება ჩვენის საზოგადოებისათვის.

თ. კიკეაძე

ს. ქვათურა. 14 ივლისს.

გაგონადები ცნობანი

რადიის ზვის ნაბრუნა

ტვილისიდან ბათუმის მიდის საფოსტო მატარებელი 9 ს. 30 წ. დღე.

ბათუმისგან ტვილის მიდის. 9 2 წ. საღ.

ტვილისიდან ბათუმის მიდის I ს. 20 წ. ზუად.

ბათუმისგან ტვილის მიდის. 5 ს. 30 წ. საღ.

ტვილისიდან განჯას მიდის. 9 ს. 30 წ. საღ.

განჯასგან ტვილის მიდის. 7 ს. 20 წ. საღ.

ტვილისიდან ხაშურის მიდის 3 ს. დღე.

ხაშურისგან ტვილის მიდის 8 ს. 10 წ. დღე.

მიმოსვლა ცვეციხის გემების შავს ზღვაზე

ბათუმისგან განჯას: 8 ს. 20 წ. საღ.

ბათუმისგან ტვილის მიდის 4 საათზე მოკლე გზით, შვილის ნოვოროსისკის გზით, შვილის ფოსტის და ყველა ნავსადგურში. სამ შაბათობით: დღისით საათზე სობუხის და ნოვოროსისკით.

ბათუმში შობას: დღის 12 საათზე სწორე გზით ნოვოროსისკის და სობუხით.

ბათუმისგან ტვილის მიდის: დღის 12 საათზე სწორე გზით ნოვოროსისკის და სობუხით.

ბათუმისგან ტვილის მიდის: დღის 12 საათზე სწორე გზით ნოვოროსისკის და სობუხით.

ბათუმისგან ტვილის მიდის: დღის 12 საათზე სწორე გზით ნოვოროსისკის და სობუხით.

ბათუმისგან ტვილის მიდის: დღის 12 საათზე სწორე გზით ნოვოროსისკის და სობუხით.

ბათუმისგან ტვილის მიდის: დღის 12 საათზე სწორე გზით ნოვოროსისკის და სობუხით.

ბათუმისგან ტვილის მიდის: დღის 12 საათზე სწორე გზით ნოვოროსისკის და სობუხით.

ბათუმისგან ტვილის მიდის: დღის 12 საათზე სწორე გზით ნოვოროსისკის და სობუხით.

ბათუმისგან ტვილის მიდის: დღის 12 საათზე სწორე გზით ნოვოროსისკის და სობუხით.

ბათუმისგან ტვილის მიდის: დღის 12 საათზე სწორე გზით ნოვოროსისკის და სობუხით.

ბათუმისგან ტვილის მიდის: დღის 12 საათზე სწორე გზით ნოვოროსისკის და სობუხით.

ბათუმისგან ტვილის მიდის: დღის 12 საათზე სწორე გზით ნოვოროსისკის და სობუხით.

ბათუმისგან ტვილის მიდის: დღის 12 საათზე სწორე გზით ნოვოროსისკის და სობუხით.

ბათუმისგან ტვილის მიდის: დღის 12 საათზე სწორე გზით ნოვოროსისკის და სობუხით.

ბათუმისგან ტვილის მიდის: დღის 12 საათზე სწორე გზით ნოვოროსისკის და სობუხით.

ბათუმისგან ტვილის მიდის: დღის 12 საათზე სწორე გზით ნოვოროსისკის და სობუხით.

ბათუმისგან ტვილის მიდის: დღის 12 საათზე სწორე გზით ნოვოროსისკის და სობუხით.

ბათუმისგან ტვილის მიდის: დღის 12 საათზე სწორე გზით ნოვოროსისკის და სობუხით.

ბათუმისგან ტვილის მიდის: დღის 12 საათზე სწორე გზით ნოვოროსისკის და სობუხით.

Table with 2 columns: Title and Page Number. Includes entries like 'თხზულ. რ. ერისთავისა I', 'თხზულ. რ. ერისთავისა II', 'პირველი საკითხავი წიგნი', etc.

Table with 2 columns: Title and Page Number. Includes entries like 'სამი სხვერპლი, მოთხრობა დ. კარიკაშვილისა', 'ნეტყები მოთხრობანი დ. ერისთავისა', etc.

გაგონადები ცნობანი პირველი გერმო სამკურნალო

ექიმის ნავასარ დიანისა (გუგუნი, ვარანჯავის ძეგლის პირდაპირ). ავადმყოფთა იღებენ და სინჯავენ ექიმის ყოველ-დღე, კვირა დღეებს გარდა. დღითობით იღებენ: ბ. ა. ნავასარ დიანისა, 11-12 საათის იმით, ვისაც სკიპის სნეულბანი: გარგანი (ხორბუგოლი), კბოლებსა, ვენეროლი და ათაშანი (სიფილისი).

განცხადებანი

გბილის ექიმი ა. ი. მრგალი

სოლოლაკზედ, საკუთ. სახლებში №14-16. ავადმყოფებს მიიღებს: დღით 8-დან 12 საათამდე. საღამოთა 4-დან 6 საათამდე. კვირა-ღამებზე. დღის 8 საათამდე ნაშუადღევ 2 საათამდე. (150-86)

წერა-კითხვის საზოგადოების წინის მალაზიში. ისეილება შედეგად წიგნება: ახალი ვარიანტი წმ. ნინოს ცხოვრებისა. 40 ბუნების კარი ყლით ი. გოგებაშვილისა. 90 გეომეტრია II მ. ყიფიანისა. 50 ვისრამიანი. 1 50